El repte de la dinamització *online* a les biblioteques públiques: l'experiència d'«Un viatge ple de veus»

Joana Casas Poves
Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans Comunicació
Servei de Planificació i Coordinació Bibliotecària
C/ Portaferrissa, 1 - 08002 Barcelona
Tel. 93 316 27 40
jcasasp@gencat.cat

Maria de Vallibana Serrano Badia
Bibliotecària, especialista en gestió i coordinació de projectes
C/ Borriana, 18 1r 2a - 08202 Sabadell
Tel. 93 726 15 12
maria.d.vallibana@gmail.com

El repte

Crear un projecte de dinamització de la lectura i de la biblioteca que arribi a totes les biblioteques públiques de Catalunya a través de les facilitats que les TIC ofereixen. Alhora, crear accions presencials a les biblioteques que afavoreixin la participació i interacció del públic amb l'entorn virtual i l'enriqueixin.

L'experiència

«Un viatge ple de veus» ha estat un projecte d'exposició i activitats complementàries entorn de la literatura de viatges que ha combinat l'ús de suports virtuals i presencials. Ha estat desenvolupat pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació i s'ha desenvolupat entre juny de 2006 i maig de 2007 a totes les biblioteques públiques de Catalunya.

«Un viatge ple de veus» ha superat el concepte tradicional d'acció de dinamització de la lectura a través de:

— respondre al nou paradigma social i tecnològic i als nous tipus de lectors
— donar al receptor un paper actiu, de forma que amb la seva interacció contribueixi a l'enriquiment i evolució de les propostes de foment de la lectura
— ús de nous formats per al desenvolupament de les accions
— captació de nous públics a través de propostes innovadores.

Mapa d'«Un viatge ple de veus»: estructura i activitats

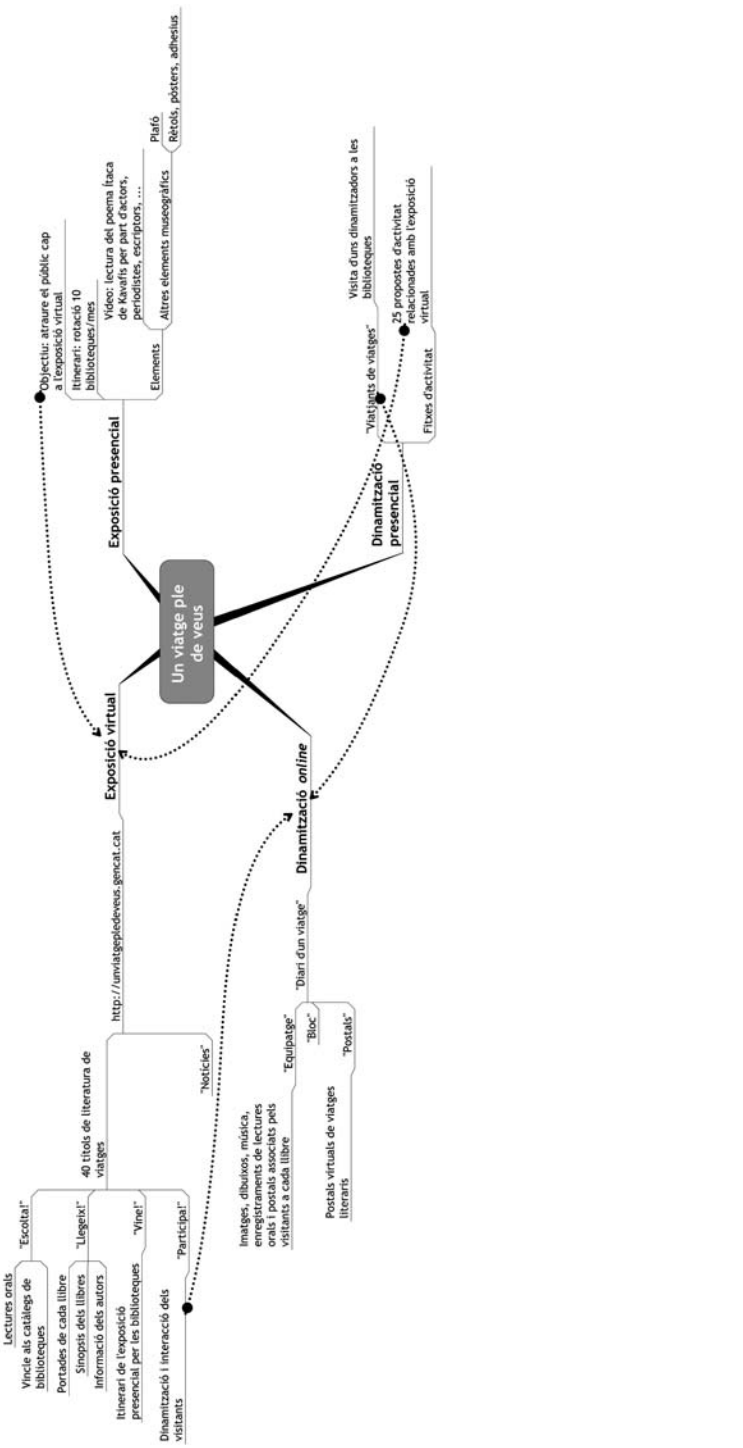

Resultats

El disseny i el format del projecte ha permès:

— dirigir l'acció a un grup de biblioteques ampli, heterogeni i dispers territorialment, facilitant un accés equitatiu a la proposta més enllà de la ubicació i dels recursos de les biblioteques
— eliminar barreres d'espai i temps (activitats que es realitzen en un espai i en un horari concret), i també barreres cognitives quant a idees preconcebudes respecte a la lectura associada exclusivament al suport imprès i respecte als serveis de les biblioteques
— situar les biblioteques com a productores de continguts *online* de qualitat.

Però també s'ha observat:

— resistències del personal de les biblioteques davant de propostes innovadores (escepticisme i por a trencar rutines)
— exclusió d'una part del públic objectiu per manca d'habilitats en l'ús de l'entorn web
— dificultats de vinculació entre l'espai virtual i l'espai físic de la biblioteca.

Reflexió

Les biblioteques públiques han d'adaptar-se al repte d'utilitzar les TIC en tots els seus àmbits però:

— està el personal de les biblioteques preparat per assumir projectes de dinamització *online*?
— Ho estan els usuaris?
— I encara més, ho estan els propis serveis?
— Els projectes de dinamització virtuals poden esdevenir un nou servei que s'integri i rellanci els serveis existents? Com?
— Quin paper jugaran els usuaris d'aquests projectes en el món de la web 2.0?
— Coneixem els nous públics potencials de les propostes de dinamització virtuals? Disposem d'estudis d'usuaris?

El repte que es planteja va més enllà de promoure projectes de dinamització de la lectura i dels serveis bibliotecaris utilitzant els recursos que les TIC ens ofereixen. El veritable repte és que aquestes propostes es normalitzin, s'estableixin dins els serveis habituals de les biblioteques, convisquin amb la resta de serveis i siguin utilitzades, valorades i sol·licitades pel públic objectiu.